

KIRJA-ARVIO

Marika Anttila

Muinaispukututkimuksesta ja muinaispuvun valmistuksesta

Riikonen, J. & Ruohonen, J. (toim.) 2023. *Ravattulan muinaispuku – Tutkimukset ja valmistusohjeet*. Turku: Suomen muinaistutkimuksen tuki ry

Ravattulan muinaispuku – Tutkimukset ja valmistusohjeet -teos esittelee hanketta, jossa valmistettiin muinaispuku Ravattulan Ristimäeltä löydetyn ja kirjassa pukuhaudaksi kutsutun haudan ja sen löytöjen perusteella. Kirjoittajina kirjassa ovat toimineet Jaana Riikonen, Juha Ruohonen, Heini Kirjavainen, Helena Honka-Hallila, Hannele Köngäs, Maikki Karisto, Tuija Hukkanen, Kristiina Juvas ja Minna Paavola. *Ravattulan muinaispuku – Tutkimukset ja valmistusohjeet* yhdistää sujuvasti tekstiiliarkeologisen tutkimuksen käsityöoppaista tuttuihin valmistusohjeisiin. Nämä kaksi jo kirjan otsikossakin näkyvää teemaa, tutkimukset ja valmistusohjeet, muodostavat myös kirjan kaksi pääkokonaisuutta. Koska tekstiiliarkeologinen tutkimus samoin kuin erilaiset käsityömuodot eivät itsellenikään ole täysin vieraita oli minun mahdollista lähteä tarkastelemaan kirjaa sekä tutkijan että käsityöharrastajan näkökulmasta.

Kirjan ensimmäinen osio, joka on otsikoitu nimellä ”Tutkimusten tuloksena Ravattulan muinaispuku” esittelee tarkemmin Ravattulan muinaispukuun liittyvää hanketta ja tutkimuksia. Osio on koottu varsin järjestelmällisesti niin, että ensin esitellään yleisemmällä tasolla Ravattulan muinaispukuun liittyvää hanketta ja Ravattulan Ristimäellä tehtyjä tutkimuksia, minkä jälkeen siirrytään yhä yksityiskohtaisempaan pukuhaudan ja siihen liittyvien löytöjen tarkasteluun. Osion päättää pohdintakappale, joka toimii eräänlaisena yhteenvetona tehdystä tutkimuksesta ja sen tuloksista. Tämä järjestelmällisyys kirjan ensimmäisessä osiossa helpottaa omalta osaltaan tehdyn tutkimuksen ja sen eri vaiheiden seuraamista ja näin ollen kirjaa on varsin sujuva lukea.

Kirjan ensimmäisessä osiossa ”Hautalöytö puvun perustana” -niminen kappale kiinnitti lukiessa erityisesti huomioni. Kappaleessa esitellään sitä, miten Ravattulan muinaispukua on lähdetty rakentamaan pukuhaudan löytöjen pohjalta. Tässä kappaleessa huomioni kiinnittyi väliotsikointiin ja tapaan, jolla jokainen löytö tekstissä esitellään. Suurin osa näistä väliotsikoista kertoo esimerkiksi mistä materiaalista on kyse tai mitä tekniikkaa esineessä tai tekstiilissä on käytetty, mutta ne eivät suoraan paljasta mikä puvun osa on kyseessä. Väliotsikointi pitää siis jännitystä yllä, herättää lukijan uteliaisuuden ja innostaa lukemaan tekstiä pitemmälle, jotta käsiteltävän puvun osan saa selville. Tätä voisi mielestäni hyvin verrata tilanteeseen, jossa pukuhaudan tutkijankin on puvun osan selvittääkseen täytynyt tutkia löytöä tarkemmin.

Tutkimusten esittelyn jälkeen kirjassa siirrytään toiseen osioon, joka on nimetty ”Ravattulan muinaispuvun valmistus, hoito ja säilytys”. Nimensä mukaisesti tämä kappale sisältää ohjeet Ravattulan muinaispuvun valmistukseen sekä muinaispuvun oikeanlaiseen säilytykseen ja hoitoon. Osion alkuun on kerätty yleisempiä ohjeistuksia esimerkiksi mittojen ottoon ja kankaiden viimeistelyyn liittyen. Sellaisille, joille muinaispuvun valmistuksessa käytettävät tekniikat ovat vieraampia, on lisäksi tarjottu hyödyllisiä vinkkejä alkuun pääsemiseksi. Esimerkiksi lautanauhojen tekoa rohkaistaan kirjassa ensin harjoittelemaan paksummilla langoilla ennen lopullisiin lankoihin siirtymistä. Näiden yleisten ohjeistusten jälkeen osiossa esitellään jokaisen Ravattulan muinaispuvun osan valmistus yksitellen aina kenkiä myöten. Ohjeiden tukena on kirjassa käytetty runsaasti havainnollistavia kuvia, mikä helpottaa ohjeiden seuraamista ja auttaa hahmottamaan myös haastavampia kohtia.

Kirjan toinen osio sisältää lisäksi ohjeet Ravattulan puvun pukemiselle. Valmistusohjeiden tavoin myös pukeutumisoheiden tukena on käytetty havainnollistavia kuvia, mitkä tulevatkin tarpeeseen erityisesti huivien pukemisen kohdalla. Mielenkiintoisena lisänä kirjassa on esitetty ohjeet muinaispukuun sopivaan nutturakampaukseen, joka on suunniteltu toisen Ravattulan Ristimäeltä tehdyn hautalöydön pohjalta. Tämä nutturakampaus tuo ikään kuin viimeisen loppusilauksen ja tekee Ravattulan muinaispuvusta kokonaisen aina kampausta myöten.

Kirjan toisen osion loppuun on koottu vielä muinaispuvun hoito- ja säilytysohjeet. Kun on ensin saanut valmistettua monenlaisia tekniikoita ja käsityötaitoja vaativan muinaispuvun, sen todennäköisesti haluaa myös säilyvän mahdollisimman pitkään, ja siinä kirjan hoito- ja säilytysohjeet tulevat tarpeeseen. Kansallispuvun omistajana mieleeni tuli kirjaa lukiessa, että näitä hoito- ja säilytysohjeita voisi mahdollisesti soveltaa myös kansallispukujen hoidossa ja säilytyksessä, sillä pukujen materiaaleissa on samankaltaisuuksia.

Kaiken kaikkiaan *Ravattulan muinaispuku – tutkimukset ja valmistusohjeet* osoittautui hyvin antoisaksi ja kiehtovaksi luettavaksi niin tutkijan kuin käsityöharrastajankin näkökulmasta. Kirja tarjoaa mahdollisuuden tutustua paitsi Ravattulan muinaispukuun liittyviin tutkimuksiin myös sen valmistukseen. Kirja sisältää paljon havainnollistavia kuvia, jotka esittelevät niin muinaispukuun liittyviä tutkimuksia kuin tukevat muinaispuvun valmistus-, pukeutumis- ja säilytysohjeitakin. Aivan kirjan loppupuolelle koottu osio, joka sisältää kirjassa käytetyn sanaston esittelyä, lähde-, kirjallisuus- ja löytöluettelot sekä lyhyen tiivistelmän englanniksi, mahdollistaa myös sen, että kirja on monen eri taustoista tulevan lukijan saavutettavissa. Kirjasta välittyy lisäksi halu mahdollistaa Ravattulan muinaispuvun valmistus myös muinaispukuja vähemmän valmistaneille. En itse ole aikaisemmin tehnyt Ravattulan muinaispuvun kaltaista asukokonaisuutta, mutta kuka tietää, ehkä kirjan innoittamana omasta vaatekomerostanikin vielä jonain päivänä löytyy ihan itse valmistamani Ravattulan muinaispuku.

FM Marika Anttila on tekstiiliarkeologiasta kiinnostunut käsityöharrastaja, joka on valmistanut vuonna 2022 Oulun yliopistosta pääaineenaan arkeologia. marika.anttila@hotmail.com